

بررسی وضعیت مدیریتی مواد زائد جامد کارخانجات سنگبری در کشور

مطالعه موردی: استان قم

محمد فهیمی نیا^(۱) - محمد مسافری^(۲) - علی اصغر حبیب پور^(۳)

^۱گروه بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی قم

^۲گروه بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی تبریز

^۳مرکز پژوهشهای شهری و روستایی وزارت کشور

چکیده

توسعه روزافزون کارخانجات سنگبری از یکسو و استفاده گسترده از انواع سنگهای ساختمانی در امر ساخت و ساز در داخل کشور از سوی دیگر منجر به افزایش تولید زائدات حاصل از این کارخانجات گردیده که خود مدیریت صحیحی را از نظر زیست محیطی طلب می نماید. با توجه به اهمیت موضوع در تحقیق حاضر وضعیت فعلی مدیریت این زائدات در استان قم به عنوان مطالعه موردی مورد تحقیق واقع شد. در انجام تحقیق ۵۵ کارخانه سنگبری استان قم به عنوان نمونه با در نظر گرفتن محل استقرار آنها انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت. محل دفع این زائدات نیز از نظر تاثیر بر اجزاء مختلف محیط زیست بررسی شد.

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق در سطح استان قم در کل ۱۸۶ واحد سنگبری فعال هست که تماماً در اطراف شهر قم (حداکثر تا شعاع ۱۵ کیلومتری) و در چهار منطقه جاده کوه سفید، جاده قدیم تهران - قم، جاده کاشان و جاده قدیم اصفهان قرار دارند که زائدات و باطله های خود را در ۴ جایگاه دفع می کنند. این کارخانه ها از نظر دارا بودن دستگاه برش سنگ به دو دسته یک دستگاهی و دو دستگاهی تقسیم می شوند که تعداد ۱۵۱ واحد یک دستگاهی و ۳۵ واحد دو دستگاهی می باشند. بیشترین فراوانی کارخانجات در جاده کاشان و به تعداد کل ۷۷ واحد می باشد. بطور متوسط حدود ۵۰٪ کل بلوکهای سنگ وارده به کارخانه به صورت باطله در آمده و از کارخانه دفع می شود. کارخانجات سنگبری دارای یک دستگاه برش به طور متوسط در سال ۴۰۰ تن زائدات تولید می کنند و کارخانجات سنگبری دارای ۲ دستگاه برش به طور متوسط در سال ۶۰۰ تن زائدات تولید می کنند. مقدار کل سالیانه زائدات تولید شده ۸۱۴۰۰ تن برآورد می شود. در مجموع مدیریت برنامه ریزی شده ای در خصوص دفع صحیح زائدات سنگبری در محلهای دفع وجود نداشته و لازم است در سطح کشور و بویژه در استان قم اقدامات جامعی از سوی متولیان امر از جمله شهرداری در جهت جمع آوری، بازیافت و دفع صحیح این زائدات به عمل آید.

واژه های کلیدی: کارخانجات سنگبری، زائدات جامد، استان قم، دفع